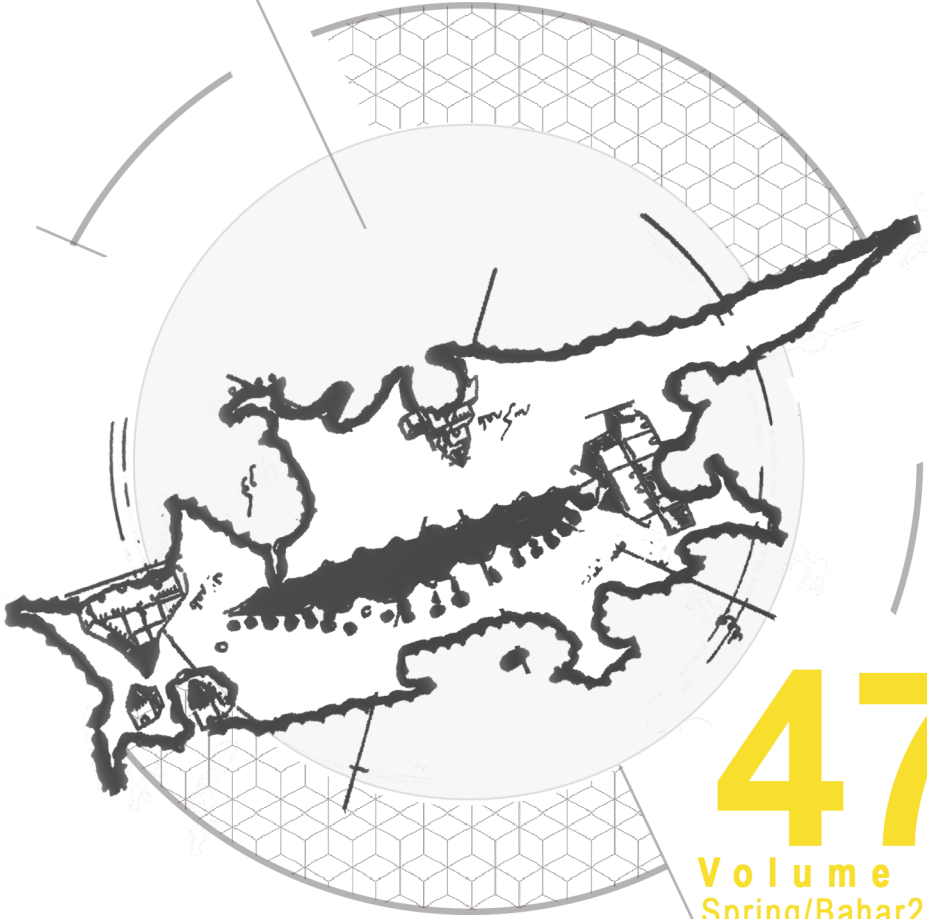

JCS

Journal of Cyprus Studies
Kıbrıs Araştırmaları Dergisi

47

Volume 22
Spring/Bahar2023

Center for Cyprus Studies
Eastern Mediterranean University

Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınevi
Eastern Mediterranean University Press

Journal of Cyprus Studies / Kıbrıs Araştırmaları Dergisi

**Volume / Cilt 22
Spring / Bahar 2023
Number / Sayı 47**

Eastern Mediterranean University / Doğu Akdeniz Üniversitesi

© 2023 Eastern Mediterranean University Press
©2023 Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınevi

ISSN: 1303-2925

Contents / İçindekiler

Volume / Cilt 22, Spring / Bahar 2023, Issue / Sayı 47

Articles / Makaleler

Kuzey Kıbrıs' ta Yaşayan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarının Milli Kimlik Algılarının ve Aidiyet Duygularının İncelenmesi

Investigation National Identity Perception and Sense of Belonging of the Citizens in Turkish Republic of Northern Cyprus

Özgün Araştırma Makalesi/ Original Research Article

Hasan Buldaç 1

Reklamlarda Kültürel Unsurların Kullanımı: “Hepimiz Neneme Daşındık” ile “Yeni Yılda Biz... 😊” Reklam Filmlerinin Göstergibilimsel Analizi

The Use of Cultural Elements in Advertisements: Semiotic Analysis of “We all Moved into Grandma’s House” and “We in the New Year... 😊”

Özgün Araştırma Makalesi/ Original Research Article

Gizem Canalp..... 25

Doğu Akdeniz Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinin ve Mezunlarının Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi: Pilot Çalışma

Determination of the Satisfaction Levels of the Students and Graduates of the Department of Physiotherapy and Rehabilitation of Eastern Mediterranean University: A Pilot Study

Özgün Araştırma Makalesi/ Original Research Article

G. İyigün ; A. ÖzdiI ; C. Ersoy ; E. Çetintaş; F.B Bilgin ; M. Malkoç 43

Askıdaki Egemenlik: Kuzey Kıbrıs'ta De Facto Devletin İnşası

Rebecca Bryant ve Mete Hatay (2021). Askıdaki Egemenlik: Kuzey Kıbrıs'ta De Facto Devletin İnşası, İstanbul: İletişim Yayınları 406 sayfa, ISBN-13:978-975-05-3222-1

Kitap Tanıtımı/ Book Review

Ahmet Ziya Akın.....67

Editor-in-chief

Assoc. Prof. Dr. Netice Yıldız, Eastern Mediterranean University

Associate Editors

Assoc. Dr. Aysu Arsoy, Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Fatih Bayraktar, Eastern Mediterranean University
Assoc. Prof. Dr. Güven Dinç, Akdeniz University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Mümtaz Güran, Eastern Mediterranean University
Assist. Prof. Dr. Nimet İlke Akçay, Eastern Mediterranean University
Assoc. Prof. Dr. Banu Tefvikler Çavuşoğlu, Eastern Mediterranean University
Assist. Prof. Dr. Gülay Umaner Duba Eastern Mediterranean University

Language Editors

Assist. Prof. Doç. Dr. Yeşim Betül Oktay, Eastern Mediterranean University
Evrin Dalyan Eberdes, Eastern Mediterranean University

Journal Secretary and Technical Support

Nessma Al-Hammadi, Eastern Mediterranean University

Page Layout and Cover Design

Nessma Al-Hammadi, Eastern Mediterranean University

Language

English / Turkish

Correspondence Address

JCS, Journal of Cyprus Studies
Center for Cyprus Studies,
Galileo Galilei Street, Administrative Building, YB 308,
Eastern Mediterranean University,
99628 Famagusta / North Cyprus (Via Mersin 10, Turkey)

E-mail: jcs@emu.edu.tr

Webpage: <http://jcs.emu.edu.tr>

Editör

Doç. Dr. Netice Yıldız, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Yardımcı Editörler

Doç. Dr. Aysu Arsoy, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih Bayraktar, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Güven Dinç, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mümtaz Güran, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nimet İlke Akçay, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Banu Tevfikler Çavuşoğlu, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gülay Umaner Duba, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Dil Editörleri

Yard. Doç. Dr. Yeşim Betül Oktay, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Evrim Dalyan Eberdes, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Dergi Sekreteri ve Teknik Destek

Nessma Al-Hammadi, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Düzen ve Kapak Tasarım

Nessma Al-Hammadi, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Derginin Dili

İngilizce / Türkçe

Yazışma Adresi

KAD, Kıbrıs Araştırmaları Dergisi
Kıbrıs Araştırmaları Merkezi,
Galileo Galilei Sokak, Yönetmel Hizmetler Binası, YB 308,
Doğu Akdeniz Üniversitesi,
99628 Gazimağusa / Kuzey Kıbrıs (Mersin 10, Türkiye)

E-posta: jcs@emu.edu.tr

Web Sayfası: <http://jcs.emu.edu.tr>

Academic Advisory Board

Tuğrul Arat, TOBB University of Economics and Technology - Turkey
Müge Beidoğlu, Middle East Technical University - North Cyprus
Rebecca Bryant, Utrecht University - Netherlands
Nico Carpentier, Charles University - Czech Republic
Janet P. Engle, University of Illinois at Chicago - USA
Doğu Erdener, Middle East Technical University - North Cyprus
Mine Sibel Gurun, Bursa Uludağ University - Turkey
Warren Haffar, Arcadia University - USA
Zeki Koday, Atatürk University - Turkey
Derya Oktay, Maltepe University - Turkey
İlhan Raman, Eastern Mediterranean University - North Cyprus
Sanem Şahin, University of Lincoln - UK
Ali Satan, Marmara University - Turkey
David Smahel, Masaryk University - Czech Republic
Oktay Uygun, Yeditepe University - Turkey
Marcel Vellinga, Oxford Brookes University - UK
Vamık D. Volkan, University of Virginia - USA
Heikki Vuorel, University of Helsinki - Finland
Michael J. K. Walsh, Savannah College of Art and Design - USA

About the Journal

The Journal of Cyprus Studies is a publication of the Center for Cyprus Studies (EMU-CCS) which was launched in 1995. It is a multi-disciplinary, refereed and bilingual journal (both in English and Turkish) published biannually. The Journal of Cyprus Studies is dedicated to the scholarly study of all aspects of Cyprus issues at a global level. It plays an active role in the development of an authoritative archive and bibliography of sources and the provision of a scholarly, academic forum for the analysis, exchange and critique of ideas on social, cultural, historical, environmental, political and legal matters relevant to the past, present or future of Cyprus. Papers submitted for consideration are expected to focus on subject matter specifically related to the island of Cyprus and may include, but are not restricted to the following areas of interest: Art, History, Literature, Linguistics, Music, Theater, Architecture, Archaeology, Cultural Heritage studies, Communication, Education, Psychology, Sociology, Geography, Folklore, Gender studies, Politics, International Relations, Law, Business, Management, Finance, Economics, Tourism, Medicine, Environment, Engineering as well as book reviews on recent publications, historical sources, abstracts of recent theses on Cyprus and news and reports on important recent scientific events.

Akademik DanıŐma Kurulu

Tuğrul Arat, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi - Türkiye
Müge Beidoğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Kuzey Kıbrıs
Rebecca Bryant, Utrecht Üniversitesi - Hollanda
Nico Carpentier, Charles Üniversitesi - Çek Cumhuriyeti
Janet P. Engle, Chicago'daki Illinois Üniversitesi - ABD
Doğu Erdener, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Kuzey Kıbrıs
Mine Sibel Gurun, Bursa Uludağ Üniversitesi - Türkiye
Warren Haffar, Arcadia Üniversitesi - ABD
Zeki Koday, Atatürk Üniversitesi - Türkiye
Derya Oktay, Maltepe Üniversitesi - Türkiye
İlhan Raman, Doğu Akdeniz Üniversitesi - Kuzey Kıbrıs
Sanem Şahin, Lincoln Üniversitesi - İngiltere
Ali Satan, Marmara Üniversitesi - Türkiye
David Smahel, Masaryk Üniversitesi - Çek Cumhuriyeti
Oktay Uygun, Yeditepe Üniversitesi - Türkiye
Marcel Vellinga, Oxford Brookes Üniversitesi - İngiltere
Vamık D. Volkan, Virginia Üniversitesi - ABD
Heikki Vuorel, Helsinki Üniversitesi - Finlandiya
Michael J. K. Walsh, Savannah Sanat ve Tasarım Koleji - ABD

Dergi Hakkında

Kıbrıs Araştırmaları Dergisi Doğu Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs Araştırmaları Merkezi'nin yayın organı olup, yayın hayatına 1995'de başlamıŐtır. Kıbrıs ile ilgili, Türkçe veya İngilizce özgün ve evrensel boyutta çalıŐmalara yer veren hakemli bir dergi olarak yılda iki kez yayımlanmaktadır. Kıbrıs ile ilgili bilimsel multidisipliner makalelerin yanı sıra, tanıtım yazıları, güncel bilimsel etkinlikler ile ilgili haberler, raporlar ve arŐiv belgelerine yer vermekte olan Kıbrıs Araştırmaları Dergisi (JCS), Kıbrıs'ın geçmiŐi, bugünü ve geleceği ile ilgili sosyal, kültürel, tarihsel, çevresel, politik ve hukuki konuların disiplinler arası bir yaklaŐımla incelenmesi, tartıŐılması ve arŐivlenmesi için bilimsel bir forum oluŐturmayı amaçlamaktadır. Kıbrıs Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanmak üzere değerlendirilecek olan çalıŐmaların Kıbrıs adası ile ilgili konular çerçevesinde Sanat, Tarih, Edebiyat, Dilbilimi, Müzik, Tiyatro, Mimarlık, Arkeoloji, Kültürel Miras ÇalıŐmaları, İletişim, EĞitim, Psikoloji, Sosyoloji, Coğrafya, Halkbilimi, Cinsiyet ÇalıŐmaları, Siyaset, Uluslararası İlişkiler, Hukuk, İŐletme, İŐletme Yönetimi, Finans, Ekonomi, Turizm, Tıp, Çevre, Mühendislik ve bu gibi alanlardan makaleler, kitap, tarihi kaynaklar ve filmlere ait tanıtımlar yanında yeni tamamlanmıŐ yüksek lisans ve doktora tezi özetleri, güncel bilimsel etkinlik haberleri ve raporlar olması beklenir.

Askıdaki Egemenlik: Kuzey Kıbrıs'ta De Facto Devletin İnşası: *Rebecca Bryant ve Mete Hatay (2021). Askıdaki Egemenlik: Kuzey Kıbrıs'ta De Facto Devletin İnşası, İstanbul: İletişim Yayınları 406 sayfa, ISBN-13:978-975-05-3222-1*

Ahmet Ziya Akın*

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Doğu Akdeniz bölgesinde tarih boyunca birçok devlet tarafından stratejik öneme sahip olarak atfedilen ve geçmişten bugüne değin tartışmalı bir siyasi özgeçmişe sahip olan Kıbrıs adası, Türkiye ve Yunanistan arasındaki rekabet dinamiklerinin, pratiklerinin ve bu pratiklerin sonuçlarının incelenmesi bakımından Uluslararası İlişkiler disiplini içerisinde giderek ilgi çekmektedir. Utrecht Üniversitesi Kültürel Antropoloji bölümü profesörü Rebecca Bryant ve araştırmacı yazar Mete Hatay tarafından kaleme alınan bu çalışma, Antropoloji Bilimi ve Uluslararası İlişkiler disiplininin işbirliği sonucunda Kıbrıs araştırmaları alanındaki bilimsel yayınlara siyasi ve etnografik gözlemler aracılığıyla güncel ve özgün bir bakış sunmaktadır. Söz konusu çalışmanın temel motivasyonu, yazarların ifadesiyle "1974 yılından itibaren uluslararası toplum tarafından tanınmamış bir devlet olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) *de facto* bir devlet olarak inşasındaki çelişki ve paradoksların siyasal ve gündelik hayattaki yansımalarına" (s.16) odaklanmaktadır.

Çalışma, KKTC'nin tarihsel bağlamda *de facto* bir devlet olarak inşası sürecindeki pratiklerin siyasi, toplumsal ve mimari alanlardaki yansımalarını ele alan dokuz farklı incelemeden oluşmaktadır. Bu bölümler ise üç ana bölüm altında tasniflenmiştir. İlk bölüm, *de facto* bir devlet olarak KKTC'nin sosyal olarak inşa edilmesi sürecinde iskân politikaları ve mimari yapıların tarih ile nasıl ilişkilendirildiğini mercek altına almaktadır. İkinci bölüm, yazarların kavramsallaştırdığı biçimde "*aporetik*" olarak adlandırılan bir devlet kurumsallaşması çerçevesinde, 1974 sonrası KKTC'de bu aporetik devlet idaresinin yeni ekonominin tesisindeki belirleyici rolünü konu edinmektedir. Üçüncü bölümde ise, muğlak bir özne olarak Kıbrıslı Türkler ve muğlaklığı pekiştirerek yeniden üreten pratikler incelenmekte olup, bu pratiklerin meydana getirdiği mağduriyetin gündelik hayatın çeşitli alanlarındaki tezahürleri ele alınmaktadır.

Çalışmada yer alan her bir inceleme; kavramsallaştırmalar, özgün yaklaşımlar ve incelikli bir çalışma neticesinde ortaya koyduğu analizler nedeniyle ilgileri üzerine çekmektedir. Çalışmanın bir araştırma-inceleme eseri olmasının yanı sıra bilimsel değerinin KKTC'deki mevcut siyasal ve sosyo-ekonomik durumun

* Ahmet Ziya Akın, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara, Turkey.
E-mail: ahmetziya.akin@student.asbu.edu.tr [ORCID ID: 0000-0002-8785-0213]

özgün kavramlar eşliğinde eleştirel bir bakış açısı ile ele alan, oldukça zengin ve çeşitli bir kaynakça taraması ile desteklenmesine dayandığı söylenebilmektedir. Temel olarak bahsedilecek olunursa, Mete Hatay ve Rebecca Bryant bu kitapta *de facto* devletlerin mekânsal ve zamansal bir hapsolmaya maruz kaldığı ve bir çeşit yanılısına içerisinde sürekli olarak bir varoluş mücadelesi verdiklerini KKTC örneği üzerinden tartışmaktadır. Yazarlar, Türkiye'nin öncülüğünde KKTC'yi uluslararası toplum nezdinde görünür kılma çabaları ve sahaya yansıtılan gerçekliğin KKTC'yi ve Kıbrıs Türklerini aksine daha görünmez kıldığını ifade etmektedir.

Diğer bir örnekte, Hatay ve Bryant tarafından yapılan incelemede 1974 Barış Harekatı sonrası dönemde KKTC'nin bir devlet olarak inşasında kurucu bir unsur olarak tanınabilme olasılığının KKTC'nin uzun vadede iç ve dış egemenlik failliğinden mahrum kalmasına neden olduğunu vurgulanmaktadır. Devlet inşası sürecinde yazarların tabiriyle bu "sahneyişi" (s. 176) pratiği 1974 Barış Harekatı sonrasında büyük oranda Rum kaynaklarının ekonomiye transfer edilmesi sürecinde gözlemlenebilmektedir. Özellikle uluslararası üne sahip Kıbrıslı Türk psikiyatrist Vamik Volkan'ın gözlemleri ışığında politik psikoloji alanındaki yazılı kaynaklardan da faydalanılarak kaleme alınan analizlerde Kıbrıslı Türklerin de normal hayatlarında bu kaynakların gündelik yaşantılarında yer etmesinin uzun bir zaman aldığı ifade edilmektedir. Yeni bir "normal hissi" (s. 227) yaratma çabası doğrultusunda KKTC'nin inşasında "insan ekme" olarak tabir edilen ve Türkiye'den sağlanan göçler, Rum kaynakları ile birlikte KKTC iskân ve ekonomi politikalarının temelini oluşturmakta, böylece bu inşa pratiğinin yalnızca Kıbrıslı Türklerin gündelik yaşamlarına değil, KKTC'de sol hareketin ivme kaybetmesi üzerinden ele alınan siyasi hayata olan yansımaları da tartışılmaktadır. Mülksüzleştirme yoluyla sınırlı ekonomik çerçevede bir devlet deneyimi sunulan KKTC'de bu pratiğin milliyetçi söylem eşliğinde Rauf Denktaş döneminden bu yana sürekli olarak desteklenmekte ve yeniden üretilmekte olduğu da ısrarla vurgulanmaktadır.

Okuyucunun dikkatine sunulan bir diğer önemli inceleme ise, çalışmanın ana kavramlarından birisi olarak *aporia* kavramı ekseninde aporetik kimliğin bir ürünü haline gelen vatandaşlığın Kıbrıslı Türkleri sıkıştırmış olduğu kimlik kalıbını açıklamadaki sahip olduğu önemli konumdur. Her şeyden önce, KKTC'de kurulan gayri-resmi özel ağların devlet kademelerindeki yolsuzluğu teşvik eden bir yapı haline gelmesi adeta bu ağın ada halkı tarafından kullanımını meşru ve şart haline getirmektedir. Kitapta, tahlillerinden hareketle, kamu kurum ve kuruluşlarında sağlanan aşırı istihdama kadar birçok alanda bu gayri-resmi özel ağların devrede olduğu bilgileri yanında bu tür durumların sosyal ilişkiler üzerinde yarattığı uyumsuzluklara da yer verilmiştir. Öyle ki, bu kayırma ilişkisi siyasi partilerin seçim malzemesi olmakla beraber "vatandaşların hakkı ile nepotizm pratiklerinin iç içe geçtiği" (s. 297) bir yönetim sisteminin ortaya çıktığına dikkat çekilmektedir. Bir diğer kimlik problemi ise 1974 Barış Harekatı sonrasında Kıbrıs Türklerinin mağdur olduğunun ifade edildiği, "Ana devlet-hami devlet" arasında muğlak bir tahakküm ve hiyerarşi ilişkisinin belirmesi şeklinde nitelendirilmektedir. Yazarlara göre Türkiye'nin harekâttaki "kurtarıcı" rolü, politik ve sosyal alandaki paternalist tutumu ile birlikte KKTC'de şekillenen hiyerarşinin tesisi ve sürdürülmesinde önemli bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır.

Eserin detaylı bir araştırma neticesinde elde edilen veriler ile birlikte incelikli bir düşünsel üretim sürecinden geçtiği dikkat çekmektedir. Bununla birlikte çalışma, incelenen konunun özgün yapısı ve eleştirel duruşu sebebiyle övgüyü hak etmekle birlikte, çalışmaya Siyaset Bilimi, Antropoloji, Psikoloji gibi alanlardan faydalanılarak kazandırılan çok disiplinli yaklaşım çalışmanın bilimsel yönünü güçlendirmektedir. Teorik yaklaşımların adadaki pratik karşılıklar ile desteklendiği, bazı kısımlarda katılımcılar ile yapılan röportaj ve mülâkatların sahadaki yansımayı ortaya koyabilmek adına önemli bir katkı sunduğu göze çarpmaktadır. Ancak bu çalışma, KKTC'nin *de facto* bir devlet olarak görünürlüğüne artırma çabasının geçmişten bugüne değin bir tahlilini yaparken, KKTC'nin Türkiye ile ilişkileri ve uluslararası toplumdaki geleceği konusunda çıkarımları ve öngörülerini kapsamına dâhil etmemiştir.

Askıdaki Egemenlik Kuzey Kıbrıs'ta De Facto Devletin İnşası, KKTC'nin uluslararası toplum nezdindeki *de facto* devlet statüsünün doğurduğu siyasal, ekonomik ve toplumsal sonuçların bütüncül bir yaklaşım çerçevesinde incelendiği. Kıbrıs meselesini akademik bir araştırma alanı olarak değerlendiren araştırmacılar için temel bir kaynak niteliğindedir.